

novičke

oktober 2007

Razvoj kakovosti dela v svetovalnih središčih * Promocijsko gradivo s področja pismenosti	3-6	DOMAČE NOVIČKE
Mednarodni teden učečih se odraslih tokrat v Manchestru * Enotna potreba vseh zemljanov po znanju * V dolini Sopote je spet 'kipelo' od učenja	7-11	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2007
Ob zaključku mednarodnega projekta EMMA	12-13	MEDNARODNO SODELOVANJE
Mnenje Računskega sodišča RS o porabi pro- računskih sredstev iz sredstev Evropskega socialnega sklada * Najprej ponuditi kakovostno usposabljanje izobraževalcem * Se bo e-izobra- ževanje zlilo v celovito sodelovalno delovno okolje?	14-21	KOTIČEK JE VAŠ
Predstavitev izzivov v izobraževanju odraslih v Bocvani * Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabilo na delavnico <i>Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih</i>	22-26	PRIPRAVLJAMO
	27	POSVETI/KONFERENCE
	28-30	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijančič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, ·martinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5842 550, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 2.130 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

DOMAČE NOVIČKE

Tri svetovalna središča za izobraževanje odraslih praznujejo peto obletnico delovanja

Razvoj kakovosti dela v svetovalnih središčih

Prvih pet svetovalnih središč (Koper, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto in Žalec) je peto obletnico delovanja obeležilo lani, letos pa okrogli jubilej praznujejo še tri svetovalna središča – Jesenice, Postojna in Zasavje (<http://isio.acs.si/sredisca>).

V preteklem letu je svetovalna dejavnost dobila svoje vidno mesto tudi v evropskem dokumentu o učenju odraslih, imenovanem *Učenje odraslih: za učenje ni nikoli prepozno*¹, ki kot pomemben dejavnik odpravljanja ovir za vključevanje posameznikov v izobraževanje navaja zagotavljanje kakovostnega informiranja in svetovanja. Tudi v Sloveniji smo v najnovejšem strateškem dokumentu, *Strategiji vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*², v enem od desetih strateških jeder zapisali, da ljudem, ki se želijo učiti ali se učijo, nudimo informacije in svetovalno pomoč skozi vse življenje.

Od samega začetka delovanja svetovalnih središč sta zastavljena dva temeljna cilja:

- vsem odraslim zagotoviti kakovostno, strokovno in celostno informiranje ter svetovanje,
- povezati čim več ponudnikov izobraževalnih in svetovalnih storitev za odrasle v lokalnem okolju v omrežje ter tako zagotoviti kakovostno, celostno in usklajeno delovanje.

Vsa svetovalna središča skupaj s partnerskimi organizacijami si tako prizadevajo, da vsem odraslim, ki to hočejo oziroma potrebujejo, nudijo brezplačno, zaupno ter celovito informiranje in svetovanje, ki je v podporo njihovem izobraževanju in učenju.

O uspešnosti delovanja svetovalnih središč priča podatek, da so v preteklem šolskem letu opravili več kot 15.000 individualnih obravnav in imeli v informiranje in svetovanje vključenih več kot 4.500 odraslih v skupinskih oblikah (vse delo v svetovalnih središčih je bilo opravljeno v skupnem obsegu ur za 18 strokovnih delavcev).

¹ Communication from the Commission, Adult learning: It is never too late to learn, Commission of the European Communities, Brussels, 23.10.2006, COM(2006)614final, http://ec.europa.eu/education/policies/lll/adultcom_en.htm

² Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije in Javni zavod Pedagoški inštitut, 2007

Podatki kažejo, da:

- še naprej prevladujejo storitve pred vključitvijo v izobraževanje (68 %), sledijo storitve med izobraževanjem (24 %) in po izobraževanju (8 %);
- največji je delež tistih odraslih, ki pridejo v svetovalno središče osebno (59 %), po telefonu se jih oglasi 35 %, prek elektronske ali navadne pošte pa 8 %.

Že lani smo med vodili za naprej zapisali, da se bomo na Andragoškem centru Slovenije (v nadaljevanju ACS) in v mreži svetovalnih središč še posebej trudili za nadaljnji razvoj kakovosti svetovalnega dela. Kakovost dela svetovalnih središč redno spremljajo ACS in svetovalna središča sama. Ker pa je dejavnost postala vse bolj obsežna in kompleksna³, smo se odločili za izboljšavo in nadgradnjo obstoječega načina presojanja kakovosti.

S finančno podporo Ministrstva za šolstvo in šport in Evropskega socialnega sklada smo pričeli z razvojem in vpeljavo celovitega modela presojanja in razvijanja kakovosti v svetovalnih središčih. V letošnjem letu smo oblikovali izhodišča za razvoj kakovosti v svetovalnih središčih⁴. **Tri temeljna izhodišča**, ki smo jim posvetili še posebno pozornost pri opredeljevanju kakovosti svetovalnih središč, so:

- dostopnost,
- kakovost,
- doseženi rezultati in učinki svetovalnih storitev.

Iz teh izhodišč izhajajo **trije cilji**, ki služijo kot podlaga za določanje pristopa pri presojanju in razvijanju kakovosti:

- odrasli imajo dostop do svetovanja za izobraževanje in učenje;
- odraslim so zagotovljene kakovostne svetovalne storitve za izobraževanje in učenje;
- svetovalna dejavnost učinkovito prispeva k vključenosti in uspešnosti odraslih v vseživljenjskem učenju.

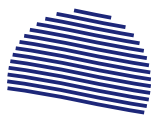
Na tej podlagi poteka v sodelovanju s svetovalnimi središči razvoj celovitega modela za presojanje in razvijanje kakovosti, v katerem bodo opredeljeni ključni procesi in podprocesni ter rezultati in učinki, s katerimi se srečujemo v svetovalnih središčih, ter njim pripadajoči standardi, kazalniki in merila kakovosti. Model je zasnovan na kombiniranem pristopu, ki vključuje tako elemente notranje kot zunanje evalvacije. V naslednjem letu bomo pričeli s postopnim vpeljevanjem modela v prakso.

³ V preteklem šolskem letu je imelo štirinajst svetovalnih središč poleg dejavnosti na sedežu središča vzpostavljenih še 33 dislokacij - delovanje središča izven sedeža. Večina te 'razširjene' dejavnosti je potekala v okviru dejavnosti Centrov vseživljenjskega učenja.

⁴ Vilič Klenovšek, T., Klemenčič, S., Možina, T., Dobrovoljc, A.: Izhodišča za razvoj kakovosti v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007

Z namenom, da bi zagotovili doseganje zgoraj navedenih ciljev svetovalne dejavnosti, je naš sistem zasnovan po načelih zavedanja o odgovornosti za kakovost, vključenosti različnih interesnih skupin v procese presojanja in razvijanja kakovosti, preglednosti svetovalne dejavnosti, načrtnega in sistematičnega pristopa, usmerjenosti v nadaljnji razvoj svetovalne dejavnosti ter ustvarjanja ozračja, ki spodbuja kulturo učenja in kakovosti.

mag. Tanja Vilič Klenovšek (tanja.vilic.klenovsek@acs.si)
in Jerca Rupert (jerca.rupert@acs.si), ACS

Knjižice, zloženke ...

Promocijsko gradivo s področja pismenosti

Z denarno pomočjo Evropskega socialnega sklada smo sodelavke tematskega področja Pismenost v poletnih mesecih pripravile nekaj promocijskih gradiv, katerih namen je širjenje informacij o delu, ki ga opravljamo, hkrati pa bo v pomoč strokovnim delavcem, ki se pri svojem delu kakorkoli ukvarjajo s področjem pismenosti.

Po okriljem Andragoškega centra Slovenije (in s financiranjem Evropskega socialnega sklada ter Ministrstva za šolstvo in šport) je v letih 2004 do 2007 delovala Nacionalna komisija za pismenost. Strokovnjaki, ki so v komisiji sodelovali, so pripravili *Nacionalno strategijo za razvoj pismenosti*¹, katere glavni namen je določiti prednosti in cilje vzgojno-izobraževalne politike na področju pismenosti. V kratki **predstavitveni zloženki**, ki je namenjena širši javnosti, ponujamo informacije o strategiji: predstavljamo glavne cilje in vsebine ter ključne informacije o dokumentu. Zloženko smo prevedli in natisnili **tudi v angleškem jeziku**, saj je strategija nacionalni strateški dokument, ki ga lahko oziroma moramo predstaviti tudi v mednarodnih vodah.

Pobudniki za pripravo **knjižice Programi za razvoj pismenosti odraslih** so bili člani Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih. Sodelavke na področju pismenosti smo se strinjale, da bi bila potrebna skupna predstavitev programov za razvoj pismenosti, ki smo jih pripravili na ACS. Glede na to, da smo razvili pet programov *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU*, so se začele pojavljati nejasnosti o tem, kaj je programom skupnega in kaj jih med seboj ločuje. Poleg tega smo pripravili še en nov program za razvoj pismenosti, *Usposabljanje za življenjsko uspešnost -*

¹ Strategija je objavljena na spletni strani <http://pismenost.acs.si/datoteke/komisija/strategija.pdf>.

Branje za znanje in branje za zabavo (UŽU-BZZ), namenjen staršem predšolskih otrok. Z namenom, da bi pojasnili koncept programov UŽU, jasno opredelili skupne vsebine, opisali posebnosti vsakega posameznega programa in predstavili nov program, smo se odločili pripraviti predstavitevno knjižico.

Gradivo smo že razdelili učiteljem in izvajalcem programov UŽU, kolegice pa so ga posredovale šolskim učiteljem, knjižničarjem in ravnateljem; pošiljamo ga tudi partnerjem v evropskih projektih. Če menite, da bi vam bile knjižica in/ali zloženki v pomoč pri vašem delu, jih z veseljem posredujemo tudi vam.

Ana Ileršič (ana.ilersic@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2007

Svetovno gibanje festivalov učenja **Mednarodni teden učečih se odraslih tokrat v Manchesteru**

V *Hamburški deklaraciji o prihodnosti izobraževanja odraslih* ter v *Akcijskem načrtu za izobraževanje odraslih* (oba sta zaključna dokumenta znamenite konference *Confinte* V, 1997) je zapisano priporočilo državam članicam Združenih narodov, naj organizirajo *Teden učečih se odraslih* in naj ta postane mednarodna prireditel. Novembra 1999 je resolucija generalne konference Unesca vpeljala pojem in prireditel *Mednarodni teden učečih se odraslih*¹ in ga povezala z *Mednarodnim dnevom pismenosti* (8. september). Prva izpeljava Mednarodnega tedna je potekala ob odprtju svetovne razstave *Expo 2000* v Hannoveru, zatem pa so bili organizirani podobni dogodki z namenom, da se povečata prepoznavnost in veljava tega svetovnega gibanja:

- Bruselj, Belgija (2001): srečanje evropskih nacionalnih koordinatorjev in evalvacija evropskih festivalov učenja;
- São Paulo, Brazilija (2002): srečanje nacionalnih koordinatorjev festivalov učenja iz različnih regij kot sestavni del Tretjega brazilskega tedna pismenosti;
- Bangkok, Tajska (2003): IALW v povezavi s konferenco *Confinte* V *Midterm Review*;
- Cape Town, Južna Afrika (2004): IALW v povezavi z južnoafriškim festivalom učenja in konferenco *Izobraževanje odraslih in pismenost za demokracijo in državljanstvo*;
- Oslo, Norveška (2005): IALW v povezavi z norveškim festivalom učenja in konferenco *Izobraževanje za vse v dobi naraščajoče mobilnosti: implikacije za izobraževanje odraslih*.

Letošnji Mednarodni teden učečih se odraslih je od 20. do 23. septembra 2007 gostilo mesto Manchester v Veliki Britaniji. Organizirala sta ga NIACE², Velika Britanija, in Unescov inštitut za vseživljenjsko učenje (UIL), Hamburg, Nemčija. Posebnost tega dogodka je bila številčna udeležba predstavnikov učečih se odraslih, ki so poleg nacionalnih koordinatorjev festivalov učenja iz več kot dvajset držav po svetu ter predstavnikov stroke in politike tvorili skoraj 110-glavo pisano množico udeležencev. Slovenijo sva zastopala *Boris Bregant*, dobitnik priznanja ACS za izjemne učne uspehe

¹ International Adult Learners' Week (IALW)

² National Institute for Adult Continuing Education

pri učenju odraslih (2005) ter bivši župan Občine Jesenice in mag. Zvonka Pangerc Pahernik, nacionalna koordinatorica Tedna vseživljenjskega učenja.

Konferenco, ki je nosila naslov *Pregled globalne mreže zagovorništva na poti h Confintea VI (Reviewing a global advocacy network on the way towards Confintea VI)*, sta odprla direktorja obeh gostiteljskih ustanov, Alan Tuckett in Adama Ouane, sledil pa je slavnostni nagovor britanskega ministra za vseživljenjsko učenje, nadaljevalno in višje izobraževanje, Billa Rammella. V imenu učečih se je udeležence nagovorila še Sue Nielsen, direktorica kanadskega združenja učečih se odraslih.

Osrednjo temo konference je predstavila Bettina Bochynek iz UIL, koordinatorica mednarodnega gibanja festivalov učenja. Predstavila je razvoj gibanja in izpostavila njegovo zagovorniško vlogo, ki jo je umestila v priprave za Šesto mednarodno Unescovo konferenco o izobraževanju odraslih (Confintea VI). Temo sta dodatno osvetlila Greg Pert, nacionalni koordinator Tedna učečih se odraslih⁵ v Avstraliji, in John Gates, predstavnik britanske mreže učečih se odraslih.

Najpomembnejši prispevki drugega dne so bili govori Enverja Surtyja, namestnika ministra za izobraževanje iz Južne Afrike o izobraževanju odraslih kot gonilni sili za razvoj in politične premike, Monike Kepe iz Evropske komisije o Lizbonski strategiji, programu *Izobraževanje in usposabljanje 2010* ter Akcijskem načrtu za učenje odraslih, ter Edicia de la Torre s Filipinov o izobraževanju odraslih in njegovem pomenu za gibanje *Izobraževanje za vse* (Dakar 2000). Ta del konference je zaključil John Denham, britanski državni sekretar za inovacije, visoko šolstvo in kompetence, ki je prek videa spregovoril o večjem vključevanju učečih se v oblikovanje politike izobraževanja odraslih.

V drugem plenarnem delu tega dne so referenti z različnih kontinentov predstavili bistvene značilnosti njihovih festivalov učenja; spregovorili so Nani Zulminarni (Indonezija, Azija/Pacifik), Nouhoum Diakite (Mali, Afrika), Vilma McClennan (Jamajka, Latinska Amerika/Karibi) ter Mercedes Garcia Martinez (Španija, Evropa). Predstavitve je zaokrožil prodorni promocijski video-posnetek o Tednu učečih se odraslih, ki so ga pripravili koordinatorji festivala iz NIACE, Wales.

Sledilo je delo v skupinah, ki je bilo sprva namenjeno pogledu nazaj, t.j. primerjavi festivalov učenja in opredelitvi pridobljenih izkušenj ter primerov dobre prakse. Štiri delovne skupine so sestavljali koordinatorji festivalov in predstavniki učečih se; avtorica tega članka sem moderirala eno od teh skupin. V nadaljevanju sta se omenjeni dve struji udeležencev ločili – nacionalni koordinatorji so se posvetili opredelitvi perspektiv gibanja festivalov učenja v prihodnje ter njegovega pomena za konferenco

⁵ Adult Learners' Week (ALW)

Confintea VI, učeči se odrasli pa so v svoji delovni skupini začeli snovati listino o vlogi učečih se, ki naj bi bila izhodišče za razprave na *Confintea VI*.

Kljub začetnemu razhajanju - uglasiti s(m)o se morali zagovorniki bolj globalnega, političnega vidika s poudarkom na potrebi po zagotavljanju pogojev za pridobitev temeljnih kompetenc za ca 800 milijonov ljudi na svetu ter zagovorniki bolj operativnega vidika gibanja festivalov učenja kot gonilnih sil za uveljavljanje izobraževanja odraslih oziroma vseživljenjskega učenja - smo udeleženci oblikovali skupna stališča. Ta zadevajo:

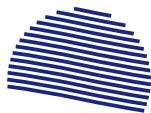
- izrazito poudarjeno vlogo učečih se, ki naj se združujejo v mreže na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni ter s svojimi pogledi vplivajo na oblikovanje politike, stroke in prakse izobraževanja odraslih pa tudi na načrtovanje festivalov učenja;
- pridobivanje ustrezne denarne in drugih oblik podpore s strani politike na vseh ravneh;
- vlogo medijev kot podaljšane roke stroke in politike izobraževanja odraslih oziroma vseživljenjskega učenja;
- povezovanje gibanja festivalov učenja z drugimi političnimi agendami (*Izobraževanje za vse, Razvojni cilji novega tisočletja, Mednarodni dan pismenosti* ipd.);
- vzpostavljanje partnerstev in strategij ter drugo.

Konferenco je zaključil predstavnik urugvajskega ministrstva za izobraževanje in kulturo, *Jorge Camors*, ki je za december 2007 napovedal izpeljavo njihovega prvega festivala učenja.

Konferenčni del je podprla razstava promocijskih festivalskih gradiv iz vsega sveta, ves čas trajanja konference pa je bilo obilo priložnosti za tkanje ali poglobljanje osebnih stikov ter za izmenjavo učinkovitih zamisli in pristopov, ki jih bomo lahko s pridom uporabili v naših festivalih učenja.

Organizatorji so obljubili, da bodo gradiva s konference in poročilo s podrobnejšimi zaključki delovnih skupin v roku meseca ali dveh na voljo na spletni strani mednarodnega gibanja festivalov učenja: <http://www.unesco.org/education/uie/InternationalALW>.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik
(zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Utrinki z *Mednarodnega tedna učečih se odraslih* v Manchestru

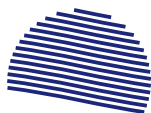
Enotna potreba vseh zemljanov po znanju

Odločitev, da se prireditve poleg nacionalnih koordinatorjev festivalov učenja udeležijo tudi predstavniki učečih se odraslih, je bila za oboje, predvsem pa za bodoče delo, koristna. Ni šlo toliko za predstavitev stanja kot za spoznanje, kako so potrebe po vseživljenjskem učenju v različno razvitih delih sveta enako pomembne.

Predstavniki razvitejših smo živo čutili potrebo po enotnem nastopu in pomoči manj razvitim, le ti pa so dobili nove navdihe za nadaljnjo rast.

Pokazalo se je, da povsem enotnega pristopa ni možno pričakovati, da pa je enotna potreba po nenehni rasti na osnovi znanja vseh zemljanov. Politične elite, ki bodo razvoj gradile na znanju, bodo morale spoznati to potrebo in jo podpreti tako, da bodo uspehe in hitrejši razvoj lahko pričakovali na realnejših osnovah.

Boris Bregant (boris.bregant@jesenice.si), Jesenice

TVU se je šele dobro začel ...

V dolini Sopot je spet 'kipelo' od učenja

*Učim se sam ...
učim se skupaj z drugimi, a zase ...
učim se vseživljenjsko ...*

Teden vseživljenjskega učenja je letos v dolini Sopote, ki povezuje podeželsko območje od Radeč preko Svibnega do Sopot, strnil raznolike skupine in ljudi v skupni cilj – učiti se – že v nedeljo, 14. oktobra.

Roko sodelovanja so si podali tisti, ki se radi nenehno učijo, in ljubiteljski zbiralci starih predmetov, ki so skupaj oblikovali uvodni program: Kulturno turistični rekreacijski center Radeče, *Adam Ključevšek*, Študijski krožki *Sprehod skozi gozd*, *Od vznika do*

evra in Sopota, Jana Mlakar Adamič iz Zasavskega muzeja Trbovlje, Tone Lesnik iz Zavoda za gozdove Slovenije in Ljudski pevci iz Svibnega. Uspehe dogodka povzemamo s posebnim ponosom, saj smo povezali raznolike ljudi, skupine in nepopisno množico obiskovalcev privabili na kmetijo Adama Ključevška na Počakovem.

Ob peki kostanja, velikem kotlu golaža, preprostih domačih dobrotah Čebelarskega društva Radeče in Društva kmečkih žena Arnika Svibno, ob moštu in potici smo doživeli nepozaben utrip podeželja. Prepletali so se hrepenenja in spomini na stare čase ter utripi sodobnega življenja. O vsem tem smo se učili drug od drugega, medgeneracijsko, in zagotovo neformalno. O tem je odmevalo jasno sporočilo celotnega popoldneva. Družina Adama Ključevška nam je pripravila voden ogled bogate zbirke starih predmetov, ki je v njihovem krogu nastajala več kot 25 let.

Obiskovalci so imeli priložnost preizkusiti različne običaje, ki so oblikovali družabno življenje na podeželju v 'starih časih'. Celotno popoldne je 'kipelo' od spontanega, prijateljskega in medgeneracijskega učenja.

Ko smo strnili vtise, smo si bili organizatorji enotni: »Dogodek ob TVU 2007 - V Svibnu je res lepo - je bila dobra setev za bogato žetev. Sedaj moramo ustvariti prijazne pogoje za to.«

Tatjana Kavšek (tatjana.kavsek@gmail.com), Svibno

MEDNARODNO SODELOVANJE

Nas je EMMA česa naučila?

Ob zaključku mednarodnega projekta

V marčevskih Novičkah sem že pisala o evropskem projektu *Spodbujanje učenja matematike pri odraslih (European Network for Motivational Mathematics for Adults - EMMA)*, ki je financiran iz programa *Grundtvig 4*. Projekt je trajal dve leti in je podpiral razvoj mreže evropskih strokovnjakov s področja računske pismenosti odraslih. V septembru se je projekt zaključil. Ob tej priložnosti, ko pogledam nazaj, se sprašujem, ali smo se s sodelovanjem v projektu česa naučili?

V okviru projekta smo se udeležili **dveh študijskih obiskov**, enega v **Londonu** in drugega v **Kopenhagnu**. Slednji je bil še posebej zanimiv, saj smo spoznali delo na področju računske pismenosti odraslih s številnih zornih kotov; poslušali smo predstavitve in sodelovali v razpravah s politiki, raziskovalci, ravnatelji oziroma direktorji izobraževalnih organizacij, učitelji in udeleženci. Posebej zanimivo je bilo to, kako so na Danskem v izobraževalni proces vključeni socialni partnerji (ministrstva, delodajalci, sindikati itn.), v Sloveniji pa je izobraževanje še vedno večinoma domena Ministrstva za šolstvo in šport. Najbolj nas je navdušil tisti del obiska, ko smo prisostvovali programu računske pismenosti za uslužbence letališča in se imeli po tem tudi priložnost pogovarjati z udeleženci. Naštevali in opisovali so povsem enake razloge za vključitev v program, zadovoljstvo s programom in učinke programa, kot jih opisujejo 'naši' udeleženci programov *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU*. Mene osebno je vse skupaj ponovno opomnilo, zakaj delamo to, kar delamo, in predvsem, za koga.

Po študijskem obisku v Kopenhagnu smo se partnerji septembra udeležili še **zaključne konference v Firencah**. Tam je bilo predstavljenih kar nekaj zanimivih prispevkov: učenje matematike z metodo dialoškega učenja, predstavitev programa družinske pismenosti na Švedskem, kako je matematika predstavljena v medijih ... Bolj kot nove ideje sem na konferenci dobila potrditev tega, da je pot, ki smo jo ubrali pri konceptu programov pismenosti, prava. Ne mislim reči, da je edina prava, ampak prav gotovo taka, ki udeležencem omogoča pridobivanje uporabnega znanja, kar bi moral biti cilj vsakega izobraževalnega programa.

Na področju pismenosti pri nas in v Evropi ostajajo dileme in strokovna vprašanja, ki jim bo treba v prihodnje nameniti več pozornosti, med njimi:

- motivacija udeležencev za sodelovanje v programih pismenosti,
- testiranje, in sicer, ali je testiranje spretnosti pismenosti potrebno, preden se udeleženec vključi v program, in če ja, kakšno,
- kako pritegniti k sodelovanju socialne partnerje in zagotoviti medresorsko sodelovanje,
- v katero smer peljati razvoj sistema pismenosti v posamezni državi.

O vseh teh temah smo se pogovarjali s partnerji v tem projektu, vendar je žal za bolj konkretne načrte vedno zmanjkalo časa. To so pomembna vprašanja, do katerih moramo tudi sodelavke ACS oblikovati mnenje in na podlagi tega določiti nadaljnje korake v razvoju tega področja.

Partnerje v projektu nas sedaj čaka 'le' še pisanje poročil, urejanje dokumentacije in podobno. Namen projekta (vzpostavitev mreže) je bil vsekakor dosežen, saj smo resnično dobili veliko informacij o sistemih računske pismenosti odraslih v drugih evropskih državah. Večina partnerjev je pripravljena na nadaljnje sodelovanje na vzpostavljenem spletnem portalu (<http://www.statvoks.no/emma/>), v novih projektih ali drugih oblikah partnerstva. Za nas je bilo izredno koristno spoznati številne strokovnjake iz vse Evrope ter z njimi izmenjevati izkušnje in mnenja. Vsa ta srečanja so nam nakazala usmeritve v prihodnje, o katerih velja razmisliti.

Ana Ilersič (ana.ilersic@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Ob rob avgustovski konferenci Andragoškega društva Slovenije

Mnenje Računskega sodišča RS o porabi proračunskih sredstev iz sredstev Evropskega socialnega sklada

Ob pripravah na konferenco *Nacionalna strategija za izobraževanje odraslih, pogled naprej*, ki jo je Andragoško društvo Slovenije (v nadaljevanju ADS) organiziralo 31. avgusta 2007 ob podpori Ministrstva za šolstvo in šport (v nadaljevanju MŠŠ) in sredstev EU, smo zaprosili Računsko sodišče za mnenje o naslednjih vprašanjih:

- Ali lahko ministrstvo kot naročnik projekta spreminja vrste upravičenih stroškov po tem, ko jih je že opredelilo v razpisu in pogodbi z izvajalcem?
- Ali lahko ministrstvo spreminja načine poročanja o stroških projekta, ki jih je določilo v pogodbi z izvajalcem?

Prosili smo, da odgovora na vprašanji pošljejo do 30. avgusta 2007, saj smo želeli naslednji dan udeležence posveta z njima seznaniti. Mnenje smo prejeli 3. septembra 2007.

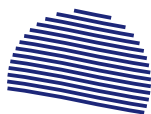
V prvem delu odgovora Računsko sodišče navaja nacionalne in evropske predpise, ki urejajo postopke izbora, potrjevanja projektov, poročanja o poteku in rezultatih, nadziranja izpeljave pogodb ter namenske porabe proračunskih sredstev. V Uredbi (ES) št. 1081/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1784/1999 so določene vrste upravičenih izdatkov, pri čemer se kriterij upravičenosti teh stroškov veže na njihovo skladnost z nacionalno zakonodajo (tudi računovodska pravila države članice). Za naše področje predstavlja podlago za dodeljevanje sredstev Evropskega socialnega sklada *Zakon o izobraževanju odraslih*, ki v 35. členu nalaga ministru, da določi način in postopke javnega razpisa in spremlja izpeljavo programov oziroma dejavnosti.

Računsko sodišče je mnenja, da je dopolnjevanje navodil dopustno, če ne presega določenih pogojev v razpisni dokumentaciji in gre le za konkretizacijo določil javnega razpisa in ne za njihovo spremembo (enako velja tudi za pogodbeno določila).

Računsko sodišče v odgovoru navaja, da v svojih revizijah ugotavlja, da so v postopkih dodeljevanja transernih sredstev največja tveganja ravno pri določitvi upravičenih stroškov, pri vprašanju, katere verodostojne knjigovodske listine so dokazilo o

nastalih stroških, ter pri načinu poročanja prejemnikov sredstev. Zato z vidika zagotovitve kontrole nad namensko porabo proračunskih sredstev (2. člen *Zakona o javnih financah*) meni, da je izboljšanje navodil za dokazovanje stroškov in načina poročanja utemeljeno, v kolikor ostanejo v okviru določenih pogodbenih določil, niso pa dopustne spremembe določitve vrste upravičenih stroškov in načina poročanja, če niso bile v pogodbi predvidene.

Povzela Olga Drogenik (olga.drogenik@guest.arnes.si),
Andragoško društvo Slovenije

Ovrednotenje Pregleda dejavnosti za udejanjanje Strategije vseživljenjskosti učenja

Najprej ponuditi kakovostno usposabljanje izobraževalcem

Konec avgusta se je na konferenci v hotelu Mons, namenjeni pregledu in ovrednotenju dokumenta *Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*¹, zbralo precejšnje število teoretikov in praktikov, ki delajo v izobraževanju odraslih. Na pobudo Andragoškega društva je bila konferenca organizirana in namenjena med drugim celovitemu prikazu novega dokumenta, ki ga je letos spomladi sprejel minister za šolstvo in šport in naj bi služil kot osnova za *Operativni načrt Strategije vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*. Udeleženci so v tiskani obliki prejeli *Strategijo* in kot prilogo tudi dokument *Pregled dejavnosti za udejanjanje Strategije vseživljenjskosti učenja*.

Organizatorji dogodka smo želeli celovito predstaviti *Strategijo* in odpreti plodno razpravo o dejavnostih, s katerimi bi jo začeli udejanjati, saj je predvideno, da se še v letošnjem letu pripravita operativni in akcijski načrt. V ta namen smo posebno pozornost namenili zagotavljanju možnosti vsem udeležencem konference, da tvorno sodelujejo v razpravah. Umeščenost *Strategije* v strateško razvojno vizijo Slovenije in umeščenost izobraževanja odraslih znotraj *Strategije* je uvodoma prikazala državna sekretarka na Ministrstvu za šolstvo in šport, dr. Magdalena Šverc, *Strategijo* pa je predstavil vodja skupine za njeno pripravo, dr. Zoran Jelenc.

Strategija prinaša več pomembnih, našim razmeram posebej prilagojenih ciljev, kar je podrobno pojasnjeno v poglavju *Izhodišča in podlage za strategijo*. Ob njih so

¹ *Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije in Javni zavod Pedagoški inštitut, 2007

navedeni tudi trije sklopi, ki se ujemajo s pomembnimi cilji v evropskih dokumentih: izboljšati kakovost in učinkovitost sistemov izobraževanja in usposabljanja do leta 2010, olajšati dostop, odpirati te sisteme v širše okolje (podjetništvo, mobilnost, evropsko sodelovanje).

Vsebino *Strategije* določa **deset prvin**, zanimivo poimenovanih 'strateška jedra': celostna sistemska ureditev in povezanost vsega učenja, omrežje vseh možnosti in namembnost učenja, učenje v vsej širini življenja, raznovrstnost in prožnost izpeljave učenja, dostop učenja po meri osebe, ki se uči, ključne kompetence za učenje in osebno rast, učenje za uspešno in kakovostno delo ter poklicno kariero, učenje kot temeljni vir in gibalno skupnosti, vse pridobljeno znanje je mogoče ugotoviti in potrditi, osebam, ki se želijo učiti ali se učijo, ponuditi informacije in svetovalno pomoč. Opredelitev teh prvin kaže, da *Strategija* predstavlja poskus zajeti celotno področje vseživljenjskega učenja tako po vertikali kot tudi po širini in obsegu. To je od sestavljavca zahtevalo izjemne napore, kar so kot izvirni pristop ocenili tudi ob predstavitvi *Strategije* na evropski ravni.

Prikaz pojmovanja vseživljenjskosti učenja, t.i. kontinuiteta učenja po obdobjih, razgrajuje posamezna obdobja in natančneje opredeljuje pomen kontinuitete učenja odraslih skozi nadaljevalno izobraževanje. »*Izobraževanje odraslih ni le neka improvizirana, hitro in površno izpeljana dejavnost, temveč zahtevno in popolno ter natančno strokovno delo*«, je zapisano v *Strategiji*. Zato ni čudno, da *Pregled dejavnosti za udejanjanje Strategije vseživljenjskosti učenja* prinaša obsežen seznam točk, kjer so sistematično zbrani predlogi za konkretne ukrepe in akcije. Od tu do operativnega načrta je potreben še pomemben korak. Operativni načrt bo, ko bo uradno sprejet in potrjen, postal sestavni del *Strategije*. Določal bo: vsebino, nosilce in instrumente za izpeljavo konkretnih dejavnosti, vire njihovega financiranja in roke za izpeljavo. Za zdaj je izdelan le pregled potrebnih dejavnosti. Predvideno je, da bo *Operativni načrt* z vsemi potrebnimi sestavinami in podrobnostmi za izpeljavo izdelala posebna strokovna skupina, ki jo bo imenoval minister za šolstvo in šport, tako kot je bilo pri pripravi temeljnega dokumenta. Pri pripravi naj bi sodelovalo več kompetentnih strokovnih skupin, ustanov in izvedencev, specializiranih za posamezna področja. V *Pregledu* je 74 dejavnosti in nalog, sistematično razporejenih v **tri področja ciljev**, kot jih je opredelila Evropska komisija v dokumentu za razvoj izobraževanja in usposabljanja do leta 2010. Vsako od teh področij sestavljajo **tri skupine dejavnosti**: skupne naloge, ki zadevajo vsa področja strategije, naloge v začetnem izobraževanju, naloge v nadaljevalnem izobraževanju.

Prav zbir predlogov, ki se nanaša na naloge v nadaljevalnem izobraževanju, je bil na konferenci predmet dinamične in tvorne razprave. Pridobili smo večinsko mnenje udeležencev (z 81 kompetentnimi respondenti) o tem, katere dejavnosti *Pregleda* ocenjujejo kot prednostne in zelo pomembne:

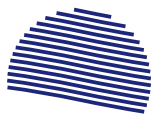
- Na prvo mesto po pomembnosti so udeleženci uvrstili dve točki. Prva je razvijanje programov kakovostnega in sistematičnega usposabljanja z **razvijanjem ustreznih kompetenc učiteljev in drugih izobraževalcev** za udejanjanje ciljev in strateških jeder vseživljenjskosti učenja (točka 3). Take programe naj bi vpeljali tako v dodiplomsko izobraževanje učiteljev, v programe nadaljnega spopolnjevanja učiteljev, v t.i. pedagoško-andragoške programe, daljše modulske programe za krepitev kompetenc izobraževalcev odraslih, specialistične podiplomske programe kot tudi del priprave na strokovni izpit v modulu temeljnega izobraževanja/usposabljanja za učitelje pripravnike. To kaže na očitno potrebo praktikov po dodatnem kakovostnem usposabljanju in tudi izobraževanju, kar so potrdile tudi živahne razprave nekaterih posameznikov. Udeležencem se je zdela enako pomembna še **postavitev sistema za ugotavljanje in potrjevanje znanja, spretnosti in kompetenc, pridobljenega z različnimi vrstami in oblikami učenja** (točka 15). Tu praktiki čutijo predvsem pomanjkanje ustreznih prijemov, instrumentov in metodologije, ki bi jim tako delo omogočili. Razviti bo treba različne modele, postaviti specializirana središča za izpeljavo in urediti zakonodajo.
- Zelo visoko po aktualnosti so uvrstili **potrebo po ustanavljanju in organiziranju centrov za razvoj kariere na vseh osnovnih in srednjih šolah ter univerzah** (točka 37). Centri naj bi posamezniku omogočali učinkovito načrtovanje njihovega izobraževanja in razvoja kariere. Ta zahteva kaže na potrebo po večji urejenosti in dostopnosti kakovostne poklicne orientacije na eni strani in na aktualnost vprašanj razvoja kariere posameznika na drugi strani. Velik del programov izobraževanja odraslih je v praksi neposredno povezan z vprašanjem razvoja ali izpopolnitve posameznikove kariere. Potreba izobraževalcev po kariernih centrih kaže na pomanjkanje sistemsko urejenih možnosti za večjo kakovost na tem področju.
- Naslednje po pomenu je **povezovanje lokalne in regionalne oblasti z državo ter drugimi partnerji**. V to povezovanje naj bi bili vključeni tudi nevladni sektor, zasebniki, in drugi, ki lahko zagotovijo sredstva za vseživljenjsko učenje (točka 61).
- Na to se veže tudi naslednja tema: **izobraževanje zaposlenih v podjetjih in organizacijah** (točka 63). Izobraževalci zaznavajo problematiko tega področja, ki je ne le v ekonomskem pogledu ampak tudi v spremenjenih razmerjih in položaju zaposlenega v odnosu do lastnika podjetja doživelo velike spremembe. Med zanimivimi pobudami je bil predlog, da bi zakonodajo spremenili tako, da bi delodajalcu vlaganje v izobraževanje svojih zaposlenih priznali kot davčno olajšavo.
- Udeleženci poudarjajo **pomembnost razvijanja pravičnega in učinkovitega sistema in modelov financiranja**, v katerih bo ustrezno zastopan javni interes za udejanjanje *Strategije*, a ob tem tudi **porazdelitev odgovornosti in stroškov med partnerji**, med katerimi naj bodo bolj vključeni prav delodajalci (točka 68). Seveda je na tem področju treba opraviti analize in raziskave, ki bi omogočile

razvijanje učinkovitejših modelov tako na državni kot tudi regionalni ravni. Ker udeleženci praviloma delujejo v praksi, še kako dobro poznajo potrebe na lokalni ravni.

- Ocenjujejo, da je nujno v vsaki lokalni skupnosti **poskrbeti za temeljno organizacijsko infrastrukturo** (točka 68). To pomeni delovanje vsaj ene organizacije v vsaki lokalni skupnosti, ki bi opravljala ustrezne dejavnosti za izobraževanje odraslih.
- Med prednostnimi nalogami sta še **vključevanje starejših odraslih v različne programe, ki prinašajo novo kakovost življenja** (točka 50) ter **enakovredna sistemska umeščenost izobraževanja odraslih v primerjavi z začetnim izobraževanjem**. Prav vprašanje vključevanja starejših odraslih se je pokazalo kot tema, ki izobraževalce vse bolj zanima, saj so potrebe in povpraševanje te ciljne skupine vse večje.

Prednostni izbor te točke kot tudi drugih, zgoraj navedenih, nedvomno kaže na potrebo po večjem povezovanju in sistemski ureditvi. Iz tega lahko sklepamo na dvoje: posamezne fragmentirane oblike in ponudbe so se v zadnjih letih dodobra razvile, zdaj pa je potreben korak naprej. Praktiki ugotavljajo: če hočemo ta razvoj nadaljevati, je potrebno kakovostno povezovanje, mreženje, dopolnjevanje ponudb izobraževanja, kar pa ni možno brez ustrezne sistemske organiziranosti in podprtosti. Zaključimo lahko, da *Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*, še bolj pa *Pregled dejavnosti za udejanjanje Strategije* in tvorna razprava ob tem, pomenijo nov obet za bistvene premike na tem področju že v bližnji prihodnosti.

dr. Petra Javrh (petra.javrh@guest.arnes.si),
Andragoško društvo Slovenije

Prihodnost e-izobraževanja

Se bo e-izobraževanje znilo v celovito sodelovalno delovno okolje?

E-izobraževanje se je v svetu že zasedrilo in ponekod postalo del vsakdana. Zaradi potreb po hitrem pridobivanju ključnih znanj je tovrstna oblika izobraževanja še posebno primerna za podjetja. Uveljavili so jo kot obliko usposabljanja, pridobivanja ključnih informacij ter širšega znanja za opravljanje določenih delovnih procesov znotraj organizacije. Zaradi raznovrstnih potreb zaposlenih v organizacijah in drugih učečih se e-izobraževanje nenehno spreminja, prilagaja, razširja ter pridobiva večje razsežnosti in pomen.

Trendi, ki jih omenjajo strokovnjaki¹, so večinoma povezani s podjetji oziroma zaposlenimi v organizacijah. Naj jih omenimo le nekaj:

- Podjetja integrirajo e-izobraževanje v svojo infrastrukturo. S tem povečujejo komunikacijo med sodelavci in s pomočjo vključenih modulov e-izobraževanja omogočijo ter hkrati selijo izobraževanje na delovno mesto.
- Zahteva po hitro in novo nastajajočih veščinah narekuje potrebo po e-izobraževanju. Veščine, pridobljene s formalno izobrazbo, kmalu zastarijo, za pridobivanje novih je e-izobraževanje primerno.
- Podeželjska območja in dežele v razvoju so sedaj lahko na isti ravni znanja kot razvite države.
- Interaktivne veščine iz računalniških igric prihajajo v e-izobraževanje.
- Javne uprave umeščajo e-izobraževanje na vse ravni. S tem zmanjšujejo breme davkoplačevalcev, ljudem pa omogočajo kakovostnejše življenje.
- Partnerji in sodelavci uporabljajo e-izobraževanje, da so čim hitreje vsi na isti ravni znanja in informacij.
- Brezžična tehnologija podpira e-izobraževanje. Hkrati pa tehnologija ne bo več prvotna zadeva e-izobraževanja, temveč nekaj povsem samoumevnega.
- E-izobraževanje se bo manj osredotočalo na tečaje, bolj pa na znanje, kar pomeni, da bo učečemu poleg e-tečajev omogočen dostop do baz, ki vsebujejo raznovrstne in bolj izčrpne viře glede na obravnavano temo.
- E-izobraževanje omogoča ponastavitve, prilagoditev in personalizacijo štirim različnim ravnam znanja (začetno, primerno, izkušeno, strokovno). Začetniki potrebujejo bolj formalno, strukturirano učno vsebino, pri vedno bolj izkušenemu učencu pa se zahteve spremenijo v bolj neformalno, praktično, personalizirano učenje.

Kakorkoli gledamo na razvoj e-izobraževanja, se bo vsekakor odvijal v slogu prilagajanja učečemu na vseh ravneh, hkrati pa bo moral podajati čim bolj enostavno in eksaktno, problemu prillegajočo vsebino.

Na sliki 1 lahko vidimo pregled razvoja e-izobraževanja od leta 1994 pa do 2007. Gre za generacije e-izobraževanja v državah, ki imajo že kratko, vsaj trinajstletno zgodovino in izkušnje v e-izobraževanju. Na osnovi razvoja teh generacij se izoblikuje tudi prihodnost e-izobraževanja.

¹ World Wide Learn (<http://www.worldwidelearn.com/elearning-industry/trends.htm>); Rosenberg M. J. (2006): What Lies Beyond E-Learning (<http://www.learningcircuits.org/2006/March/rosenberg.htm>)

Slika 1: Generacije e-izobraževanja

Prva generacija je bila osnovana na 'domačih' sistemih, kjer smo pregledovali fiksne spletne strani in prebirali besedila ter se na ta način učili. To seveda ni bilo zadovoljivo, saj so se učne vsebine s papirja prestavile le v elektronsko obliko - na spletno stran. V **drugi generaciji** so se izoblikovali sistemi za upravljanje izobraževanja, ki so bili dani organizacijam kot standarden paket. V **tretji generaciji**, ki se je pojavila od leta 2002 naprej, so se izoblikovala tako imenovana upravljana izobraževalna okolja, ta so bila podana organizacijam kot celotna integracija rešitev. Sklop večih virov in baz podatkov je tako povezan v neko skupno okolje. V **četrți generaciji** se je oblikovalo personalizirano izobraževalno okolje, v katerem so orodja, vsebina in informacije prilagojena posamezniku. Zadnja, **peta generacija**, ki se zdaj oblikuje, pa je nekakšno sodelovalno delovno okolje, v katerem so sistemi za upravljanje izobraževanja le del okolja. V tem okolju ima posameznik v organizaciji vse, kar potrebuje za svoje delo ter razvoj: vsa potrebna orodja za delo, izobraževanje in komunikacijo; povezan je z drugimi kolegi ter strokovnjaki z določenih področij. Na ta način ima ob kakršnem koli problemu takoj na voljo rešitve oziroma ob kakršni koli potrebi po znanju lahko takoj najde informacije, ki mu zadovoljijo to potrebo. Peta generacija e-izobraževanja je nastala, ker sodelovanje kot orodje ni bilo dovolj izkoriščeno. Vse informacije in znanja, ki so v glavah strokovnjakov, znotraj organizacije niso bila dovolj izkoriščena, mogoče prav zaradi komunikacije med posamezniki. Ključne sestavine te generacije so torej komunikacija, kolaboracija in skupnost, saj omogočajo pridobivanje 'izluščenega' znanja, kar je v poplavi vsebin, kjer je vsakdo lahko avtor, ključnega pomena.

Ali temu sodelovalnemu delovnemu okolju sploh še lahko rečemo e-izobraževanje? Verjetno bo pojem počasi začel izginjati, saj bo takšno okolje posamezniku omogočalo vse več kot le e-izobraževanje. Celoten koncept e-izobraževanja se bo zliil v celoto, imenovano delovno okolje, in tako poslal del delovnih procesov.

Takšnega idealnega učenja za zaposlene v organizacijah verjetno še nekaj časa ne bomo deležni, saj je Slovenija na prikazani časovnici še le nekje med drugo in tretjo generacijo. Kljub temu so spodbude na tem področju vedno večje in e-izobraževanje v Sloveniji se bo začelo hitreje razvijati.

V povezavi s tem člankom bo v prihodnji številki *Novičk* predstavljen koncept Web 2.0, ki je izredno pomemben za razvoj e-izobraževanja do opisane pete generacije e-izobraževanja.

Mateja Berčan (mateja.bercan@ltfe.org),
izr. prof. dr. Janez Bešter (janez.bester@ltfe.org),
mag. Marko Papič (marko.papic@ltfe.org),
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko,
Laboratorij za telekomunikacije

PRIPRAVLJAMO

Mednarodno sodelovanje **Predstavitev izzivov v izobraževanju odraslih v Bocvani**

V tednu od 5. do 10. novembra 2007 bo na strokovnem obisku v Sloveniji delegacija devetih predstavnikov Ministrstva za izobraževanje, Oddelka za neformalno izobraževanje v Bocvani in Oddelka za izobraževanje odraslih Univerze v Gabaronu. Obisk je posledica in nadaljevanje strokovnega sodelovanja pri usposabljanju učiteljev na področju opismenjevanja odraslih v letu 2005, ki ga je Andragoški center Slovenije s pomočjo Unescovega programa participacije in tudi ob denarni podpori Urada Slovenske nacionalne komisije za Unesco vzpostavil z Univerzo v Gabaronu in Ministrstvom za izobraževanje v Bocvani. Takrat smo ugotovili, da so nekatere dejavnosti, pristopi in konkretni razvojni programi neformalnega izobraževanja odraslih, ki smo jih razvili v Sloveniji, zanimivi tudi za mlado, a naglo razvijajočo se državo, kakršna je Bocvana. Oblike učenja, konkretni programi učenja odraslih, ki so povzročili spremembe položaja posameznika na trgu dela in spodbudili lokalni razvoj, predvsem pa oblike sodelovanja med različnimi sektorji v politiki, med politiko in strokovnimi ustanovami in izvajalci izobraževanja, vloga učiteljev v tem procesu in pomen sinergijskega delovanja med vsemi navedenimi, so področja, ki bi jih radi predstavili udeležencem obiska.

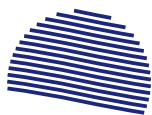
Jedro vprašanje, ki si ga zastavljajo na področju izobraževanja odraslih v Bocvani, je, kako lahko izobraževanje prispeva h gospodarskemu razvoju, k izboljšanju kakovosti življenja, preprečevanju bolezni (predvsem okužb z virusom HIV), večji povezanosti in demokratičnosti družbe.

Vabimo vas, da se udeležite srečanja, ki bo v ponedeljek, 5. novembra med 9. in 11. uro v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije, na katerem bodo gostje iz Bocvane spregovorili, kako se lotevajo teh razvojnih izzivov.

Prosimo vas, da udeležbo potrdite vsaj en dan pred srečanjem v tajništvo ACS (tel. 01 5842 576).

Obisk delegacije iz Bocvane v Sloveniji denarno omogočata Unescov program participacije in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Urad Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

mag. Estera Možina (ester.mozina@acs.si), ACS

Internacionalizacija visokega šolstva v Sloveniji

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

Vabimo vas na predstavitev magistrske naloge *Alenke Braček* z naslovom *Internacionalizacija visokega šolstva v Sloveniji*, ki bo v **petek, 23. novembra 2007**, ob 9. uri v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a.

Področje visokega šolstva in okolje, v katerem visoko šolstvo deluje, se v zadnjem obdobju zaradi številnih razlogov izrazito spreminjata. Ključni dejavniki teh sprememb so: razvoj informacijskih in telekomunikacijskih tehnologij (v nadaljevanju IKT), povečana mobilnost delovne sile, večji poudarek na tržni ekonomiji in liberalizaciji trga, osredotočenost na 'na znanju temelječo družbo', povečane privatne investicije v izobraževanje, na drugi strani pa zmanjšanje javne finančne podpore za izobraževanje ter pomembnost vseživljenjskega učenja.

Zaradi vseh teh sprememb postaja mednarodna razsežnost oziroma internacionalizacija vse bolj pomemben dejavnik v delovanju visokošolskih ustanov ne le v Sloveniji, ampak tudi v drugih članicah Evropske unije in v državah po svetu, saj predstavlja področje dejavnosti, vir potencialnih novosti in finančnih virov, ki vodijo do razvoja novih politik, programov ter praks na institucionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Vse to pa postavlja pred tradicionalne sisteme visokega šolstva številne izzive ter prinaša potrebo po internacionalizaciji kurikula, spremenjenih metodah poučevanja, uvajanju IKT v visokošolsko izobraževanje, mobilnosti študentov in akademskega osebja, pripravi strateških načrtov za področje internacionalizacije visokega šolstva ter zahtevo po intenzivnem uvajanju novejših oblik internacionalizacije v sfero visokega šolstva.

Prav izredni pomen in vpliv, ki ga ima internacionalizacija visokega šolstva na kakovost visokega šolstva v Sloveniji, sta botrovala odločitvi, da avtorica na podlagi magistrskega dela pridobi vpogled v dejansko stanje različnih oblik internacionalizacije v članicah javnih visokošolskih ustanov v Sloveniji ter razišče pomen, ki ga članice temu področju pripisujejo.

Osrednji problem, ki ga je avtorica med delovanjem na tem področju zasledila, je namreč ta, da v Sloveniji doslej ni bilo izdelanega še nobenega poročila, analize ali raziskave, ki bi obravnavala prilagajanje članic dramatičnim spremembam, ki jih prinašata globalizacija in evropeizacija, in bi raziskala pomen internacionalizacije za visoko šolstvo ter pojasnila njene koristi, izzive, bistvena vprašanja, priložnosti, ali predstavila vlogo, ki jo ima to področje za celotno Slovenijo.

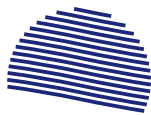
Poglavitni namen magistrskega dela je bil predstaviti in obravnavati teoretične podlage procesa internacionalizacije v visokem šolstvu ter poglavitna dogajanja v svetu, ki so vplivala na razvoj oziroma pospešitev obravnavanega področja. Na podlagi svetovnih študij s tega področja je avtorica pojasnila pojem internacionalizacije visokega šolstva, razloge in motive za njeno uvajanje, pristope in strategije uvajanja internacionalizacije v sfero visokega šolstva ter oblike, ovire oziroma omejitve. V empiričnem delu je avtorica predstavila izsledke raziskave, s katero je ugotavljala pomen, ki ga članice javnih visokošolskih ustanov v Sloveniji namenjajo internacionalizaciji, njihove razloge zanjo, koristi, nevarnosti in bistvena vprašanja, s katerimi se članice javnih visokošolskih ustanov soočajo v obdobju reorganizacije svojega delovanja ter oblikovanja skupnega evropskega visokošolskega prostora. V zadnjem delu magistrskega dela avtorica predstavlja tudi mednarodno primerjavo med izsledki raziskave v Sloveniji in rezultati raziskave evropskih visokošolskih ustanov, ki jo je izpeljala International Association of Universities v letu 2006, ter priporočila za izboljšanje stanja na tem področju.

Z magistrskim delom bo omogočeno, da širša javnost v Sloveniji pridobi prvi tovrstni vpogled v teoretični okvir procesa internacionalizacije visokega šolstva v svetovnem merilu ter prvo tovrstno analizo stanja internacionalizacije visokega šolstva v Sloveniji. Avtorica s tem želi vplivati tudi na začetek razprave o internacionalizaciji visokega šolstva in na pripravo raziskav in analiz v Sloveniji ter upa, da bo delo predstavljalo koristen in uporaben vir za nadaljnje razprave na to temo.

Pridružite se nam torej **23. novembra ob 9. uri** v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a, v Ljubljani. Srečanje bo trajalo dobro uro, vodila ga bo mag. Alenka Braček.

Prosimo vas, da udeležbo potrdite vsaj en dan pred srečanjem Zdenki Birman Forjanič (tel. 01 5842 571, lahko tudi po faksu 01 5842 550).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Vabilo na delavnico

Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih

Izvajalce *Programa 10.000+*, učitelje, organizatorje izobraževanja in svetovalce iz različnih izobraževalnih organizacij, svetovalce v lokalno-informativnih svetovalnih

središčih, mentorje PUM ter vse, ki se ukvarjate z izobraževanjem odraslih, vabimo na dvodnevno delavnico *Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih*. Izobraževanje bo **6. in 7. decembra 2007 od 9. do 16. ure** v prostorih Andragoškega centra Slovenije. V program se lahko vključite vsi, ki imate visokošolsko izobrazbo ter izkušnje pri delu z odraslimi in svetovanju odraslim v izobraževanju.

V izobraževanju se boste najprej srečali z raziskovanjem lastnih učnih značilnosti. Osebna spoznanja boste povezali v širši kontekst, ki se bo nanašal na vaše bodoče slušatelje in značilnosti učenja. Med dvodnevним druženjem v prijetnem okolju boste ozavestili različne metode, pristope in tehnike, ki jih že uspešno uporabljate v lastni praksi, in jih nadgradili in obogatili z novimi. Seznanili se boste z dejavniki, ki vplivajo na izbiro učnih metod, ter spoznali motive in potencialne ovire za učenje, s katerimi se soočajo odrasli. Medsebojno izmenjavo primerov dobre prakse bodo dopolnjevale izkustvene delavnice, v katerih boste prek lastne izkušnje dejavno dopolnjevali teoretična spoznanja in obenem sledili lastnemu napredku pri pridobivanju novih znanj.

Izobraževanje poteka v sproščenem vzdušju, ki spodbuja ustvarjalno sodelovanje, soočanje različnih mnenj, pogledov in izkušenj ter se prilagaja potrebam in dinamiki posamezne skupine udeležencev. Med izobraževanjem udeleženci oblikujejo lasten program z desetminutno predstavitevjo uporabe novih metod in tehnik v izobraževanju odraslih. Novo pridobljena znanja tako postanejo takoj uporabna v neposredni praksi in prispevajo k pestrosti izpeljave v programih za izobraževanje odraslih. V zaključnem delu bomo prisluhnili vašim pobudam in predlogom, kako izobraževanje še dodatno obogatiti in nadgraditi.

Program bo vodila *Nikolaja Munih*, magistra menedžmenta v izobraževanju, učiteljica in profesorica defektologije, zunanja sodelavka Andragoškega centra Slovenije. V preteklosti si je poleg podiplomskega študija na Manchester Metropolitan University (Velika Britanija) in Fakulteti za menedžment v Kopru bogatila svoja znanja v različnih drugih oblikah izobraževanj, med drugim tudi na ACS v Ljubljani, kjer je sodelovala v projektu *Učitelj in vodstveni stili* in si pridobila *licenco praktik NLP*. Z referati, ki se vsebinsko nanašajo na delo z ljudmi, vodenje in izobraževanje, je že večkrat sodelovala na odmevnejših mednarodnih konferencah, posvetih in simpozijih. Izvaja tudi predavanja in delavnice za strokovne zbornice šol. V svoji neposredni poklicni praksi se srečuje z otroki in mladostniki z učnimi težavami in je vodja tima Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, Območna enota Nova Gorica, ki deluje v okviru istoimenskega projekta pod pokroviteljstvom Ministrstva za šolstvo in šport in Pedagoške fakultete v Ljubljani na eni izmed goriških srednjih šol.

V skladu s Pravilnikom o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju sodi program med izobraževanja in povezovanja

strokovnih delavcev v mrežah, ki jih organizirajo javni zavodi, in je ovrednoten z 1 točko. Dobili boste potrdilo Ministrstva za šolstvo in šport.

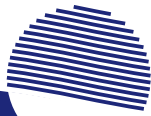
Za izobraževalce iz organizacij, ki so vključene v *Program 10.000+*, je udeležba na delavnici brezplačna, za druge udeležence pa znaša kotizacija 190 € (+ DDV).

Izpolnjeno prijavnico, ki je objavljena na spletni strani ACS, pošljite najkasneje **do petka, 23. novembra 2007**, na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana ali po faksu 01 5842 550.

Podrobnejše informacije so vam na voljo pri Zdenki Birman Forjanič (tel. 01 5842 571, e-naslov: zdenka.birman.forjanic@acs.si).

Vabimo vas, da se nam pridružite in s pridobljenim znanjem obogatite sebe in vse tiste, s katerimi se boste srečevali v učnih situacijah.

Zdenka Birman Forjanič
(zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

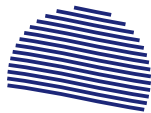
PRIPRAVLJAMO

Grundtvig 3 Seminar
(Seminar programa Grundtvig 3)

Learning in later life new challenges for adult education (Učenje v poznejšem življenju - novi izzivi za izobraževanje odraslih)

Larnaka, Ciper, 26. do 30. marec 2008

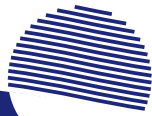
Vse informacije o seminarju lahko dobite pri organizatorju, Združenju za izobraževanje odraslih Cipra (Cyprus Adult Education Association, Athalassas 24, 2221 - Latsia, Cyprus, tel.: +357 99470810, faks: +357 22486714, e-naslov: klitossy@cytanet.com.cy).

Cjeloživotno učenje za održivi razvoj (Vseživljenjsko učenje za trajnostni razvoj)

Plitvička jezera, Hrvaška, 21. do 23. maj 2008

Informacije o strokovnem srečanju z mednarodno udeležbo dobite pri Danieli Uzelac (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Trg Ivana Klobučariča 1, 51000 Rijeka; tel.: 385 51 317 271, faks: 385 51 315 256, e-naslov: cuzor@cuzor.com.hr) in na spletni strani <http://www.cuzor.com.hr/>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS od 29. oktobra do 2. novembra zaprta.

KODELJA, Zdenko

O pravičnosti v izobraževanju / Zdenko Kodelja. - 1. izd. - Ljubljana : Krtina, 2006. - 300 str. ; 20 cm. - (Knjižna zbirka Krt ; 137)

KOREN, Andrej

Avtonomija in decentralizacija v izobraževanju : študija vidljivosti v slovenskem šolskem sistemu / Andrej Koren. - Koper : Fakulteta za management ; Ljubljana : Šola za ravnatelje, 2006. - 167 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Znanstvene monografije Fakultete za management Koper)

KURIKUL kot proces in razvoj : zbornik prispevkov posveta, Postojna, 17.-19. 1. 2007 / (avtorji Amalija Žakelj ... et al.). - Ljubljana : Zavod RS za šolstvo, 2007. - 258 str. : ilustr. ; 24 cm

LUSTIG, Myron W.

Intercultural competence : interpersonal communication accross cultures / Myron W. Lustig, Jolene Koester. - 5th ed. - Boston (etc.) : Pearson, 2006. - xiv, 386 str. : ilustr. ; 23 cm

MACBEATH, John E. C.

Samoevalvacija : kaj je tu koristnega za šole? / John Macbeath, Archie Mcglynn ; (prevedla Ana Vidmar). - Ljubljana : Državni izpitni center, 2006. - 129 str. : ilustr. ; 25 cm

MATURA X let : ob deseti obletnici splošne mature 1994/95-2004/05 : zbornik ob razstavi. - Ljubljana : Slovenski šolski muzej, 2005. - Str. 211-455 : ilustr. ; 24 cm. - (Šolska kronika ; Letn. 14, 2005, št. 2, ISSN 1318-6728)

MIKUŠ-Kos, Anica

Škola i mentalno zdravlje : priručnik za nastavnike / (autor Anica Mikuš Kos sa grupom koautora ; prevod tekstova sa engleskog i slovenskog jezika Vahida Huzejrović ; ilustracija Zora Stančić). - Ljubljana : Ustanova SKUPAJ, Regionalni center za psihosocialno dobrobit otrok ; Gračanica : Osmijeh Gračanica, Društvo za psihosocijalnu pomoć i razvijanje dobrovoljnog rada, 2005. - 344 str. : ilustr. ; 22 cm

NAČRT ocenjevanja znanja / (pri pripravi besedila so sodelovali Breda Zupanc ... [et al.] ; zbrala in uredila Breda Zupanc ; fotografija in ilustracija Saša Kerkoš). - Ljubljana : CPI, Center RS za poklicno izobraževanje, 2007. - 78 str. ; 24 cm

NEFIKS : indeks neformalnega izobraževanja / (urednika Jože Gornik, Danilo Kozoderc). - 2. izd. - Ljubljana : Društvo Mladinski ceh, 2006. - (70) str. ; 16 cm

NEFORMALNO izobraževanje odraslih : nova možnost ali zgolj nova obveznost / Janko Muršak ... [et al.] ; (uredila Janko Muršak, Tadej Vidmar). - 1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta : Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 2006. - 235 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Zbirka Obrazi edukacije ; 2006, 9)

ONE hundred

100 role models (Elektronski vir) : real people doing real jobs. - Annan (UK) : GERI Project, [2006?]. - 1 optični disk (DVD-ROM) ; 12 cm : zvok, barve

PAVLIN, Samo

Vodnik po srednjih šolah in srednješolskih programih / Samo Pavlin, Mateja Erčulj, Mateja Melink. - Ljubljana : Delo, 2006. - 194 str. : ilustr. ; 30 cm

PETERSON, Brooks

Cultural intelligence : a guide to working with people from other cultures / Brooks Peterson. - Boston : Intercultural Press, 2004. - viii, 229 str. : ilustr. ; 23 cm

PODMENIK, Darka

Evalvacija naložb v izobrazbeni kapital in mladinski trg dela : končno poročilo raziskave CRP "Konkurenčnost Slovenije 2001-2006" / nosilka projekta Darka Podmenik ; sodelavki projekta: Nevenka Černigoj Sadar, Angelca Ivančič. - Ljubljana : Inštitut Nove revije, Zavod za humanistiko, 2007. - 106 str. : graf. prikazi, preglednice ; 30 cm

RAZVOJ koncepta regionalnih centrov vseživljenjskega učenja = The development of the concept of regional centres for lifelong learning / Nada Trunk Širca ... [et al.]. - Koper : Fakulteta za management, 2006. - 39 str. + pril. : tabele ; 30 cm. - (Delovni zvezek = Working paper, ISSN 1581-4718 ; št. 15)

ROSE, Jean, 1942-

The mature student's guide to writing / Jean Rose. - 2nd ed. - Basingstoke ; New York : Palgrave Macmillan, 2007. - xii, 332 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Palgrave study guides)

SOCIAL overview 2006 / (Jana S. Javornik ... [et al.] ; graphs Marjeta Žigman ; translators Nina Barlič ... et al.). - Ljubljana : Institute of Macroeconomic Analysis and Development, 2007. - 153 str. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm. Dostopno tudi na: <http://www.sigov.si/zmar/aprojekt/socov/sr2006eng.pdf>

STANIČ, Marija

Vodič po e-gradivu Obrestni račun v srednješolskih programih : Marija Stanič, Vanda Rebolj, Janja Juteršek. - Ljubljana : Inter-es, 2007. - 92 str. : ilustr. ; 30 cm

TEACHING strategies in the online environment / Simone C. O. Conceição, editor. - San Francisco : Jossey-Bass, 2007. - 96 str. : ilustr. ; 23 cm. - (New directions for adult and continuing education ; no. 113 (Spring 2007))

TRUNK Širca, Nada

Implementacija sistema priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja v slovenski visokošolski prostor : predstavitev rezultatov projekta / vodja projekta Nada Trunk Širca, Doris Gomezel Omerzel ; sodelovali Katarina Fister ... [et al.]. - Koper : UP Fakulteta za management, 2006. - 29, (39) str. ; 30 cm

UČENJE po meri starejših ljudi : priročnik LENA / [avtorji: Abraham Ellen ... [et al.]]. - Graz : GEFAS Steiermark, 2007. - 82 str. ; 27 cm. Dostopno tudi na: http://www.lisa-net.info/lenadownloads/handbooks/LENA-handbook_si.pdf

VODNIK po poklicih, višjih šolah in fakultetah / Samo Pavlin ... [et al.]. - Ljubljana : Delo, 2006. - 2 zv. (231; 224 str.) : ilustr. ; 30 cm

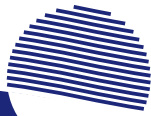
WINDSOR, Violet

Developing ESOL, supporting achievement / Violet Windsor and Christina Healey. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), 2006. - 54 str. : ilustr. ; 21 cm. - (NIACE lifelines in adult learning ; 20)

ZAVOD Republike Slovenije za šolstvo

Pol stoletja Zavoda Republike Slovenije za šolstvo : zbornik ob 50-letnici delovanja / [avtorji Aleš Gabrič ... [et al.] ; avtorji uvodnikov Milan Zver ... [et al.] ; uredila Vilma Brodnik] ; ur. lik. pril. Marjan Prevodnik. - Ljubljana : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2006. - 180, 27 str. : ilustr. ; 23 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programov za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

* oblikovani izključno za odrasle

* na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

15. - 21. 10. 2007

2007

12 LET
1996 - 2007

<http://tvu.acs.si>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2007/2008

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

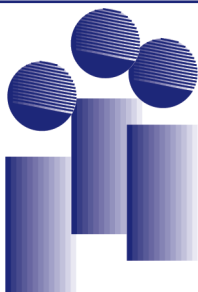
- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2007/2008

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

